

Konstitutionsutskottet

Ink 2012 -01- 31

Dnr 050-1227-2011/12

Stockholm 2012-01-31

Begäran om granskning av näringsdepartementets hantering av frågan om införande av elprisområden i Sverige.

Den 1 november 2011 infördes elprisområden i Sverige.

Bakgrunden är att 2006 anmälde danska staten Sverige till EU-kommissionen eftersom man ansåg att det faktum att Sverige saknade elprisområden inom nationsgränsen utgjorde ett brott mot EU-regler.

Kommissionen återkom med en bedömning 25 juni 2009 att det danska klagomålet föranledde EU att inleda en process i syfte att komma till ett ställningstagande i ärendet. Svenska Kraftnät tar då ett eget initiativ till att införa elprisområden

”Den 25 juni 2009 gjorde EU Kommissionen en preliminär bedömning (Preliminary Assessment) att Svenska Kraftnäts hantering av de interna flaskhalsarna i det svenska transmissionsnätet kan strida mot konkurrensreglerna i artikel 82 i EG-fördraget. Svenska Kraftnät delar inte Kommissionens preliminära bedömning men i syfte att undanröja de betänkligheter som Kommissionen givit uttryck för har Svenska Kraftnät i september 2009 erbjudit frivilliga åtaganden (Commitments) enligt artikel 9 i Rådets förordning (EG) nr. 1/2003. Erbjudandet innebär bl.a. att Svenska Kraftnät åtar sig att senast den 1 juli 2011 dela in den svenska elmarknaden i två eller fler anmälningsområden.”¹

Kommissionens beslutade att godkänna Svenska Kraftnäts åtaganden 14 april 2010.

Nu ansvarigt statsråd Anna-Karin Hatt (C) har kommenterat införandet av elprisområden i en interpellationsdebatt² på följande sätt ”

”Bakgrunden till den nya ordningen är EU-kommissionens krav på Svenska kraftnät, inte på regeringen, att dela upp Sverige i elområden för att värna den inre marknaden och åstadkomma en fungerande elmarknad i Europa. Den tidigare modellen med att flytta flaskhalsarna i det svenska stamnätet till gränserna och begränsa elexporten i syfte att gynna svenska konsumenter anses strida mot EU:s regelverk.

Regeringen hade gärna sett att uppdelningen i elområden gjorts först efter att den nya stora stamnätsledningen Sydvästlänken tagits i drift. Detta var dock inte möjligt enligt den ansvariga myndigheten, Svenska kraftnät.”

¹ Slutrapport från Svenska Kraftnät ”Anmälningsområden på den svenska elmarknaden” 2009/35 15 oktober 2009

² Kammarans protokoll 29 november 2011, anförande 113

Men frågan är om inte regeringen varit mycket mer aktiv än vad statsrådet ger sken av. På det Nordiska ministermötet september 2008 träffas en överenskommelse mellan näringsministrarna om att inleda ett gemensamt arbete för att skapa en nordisk elmarknad.

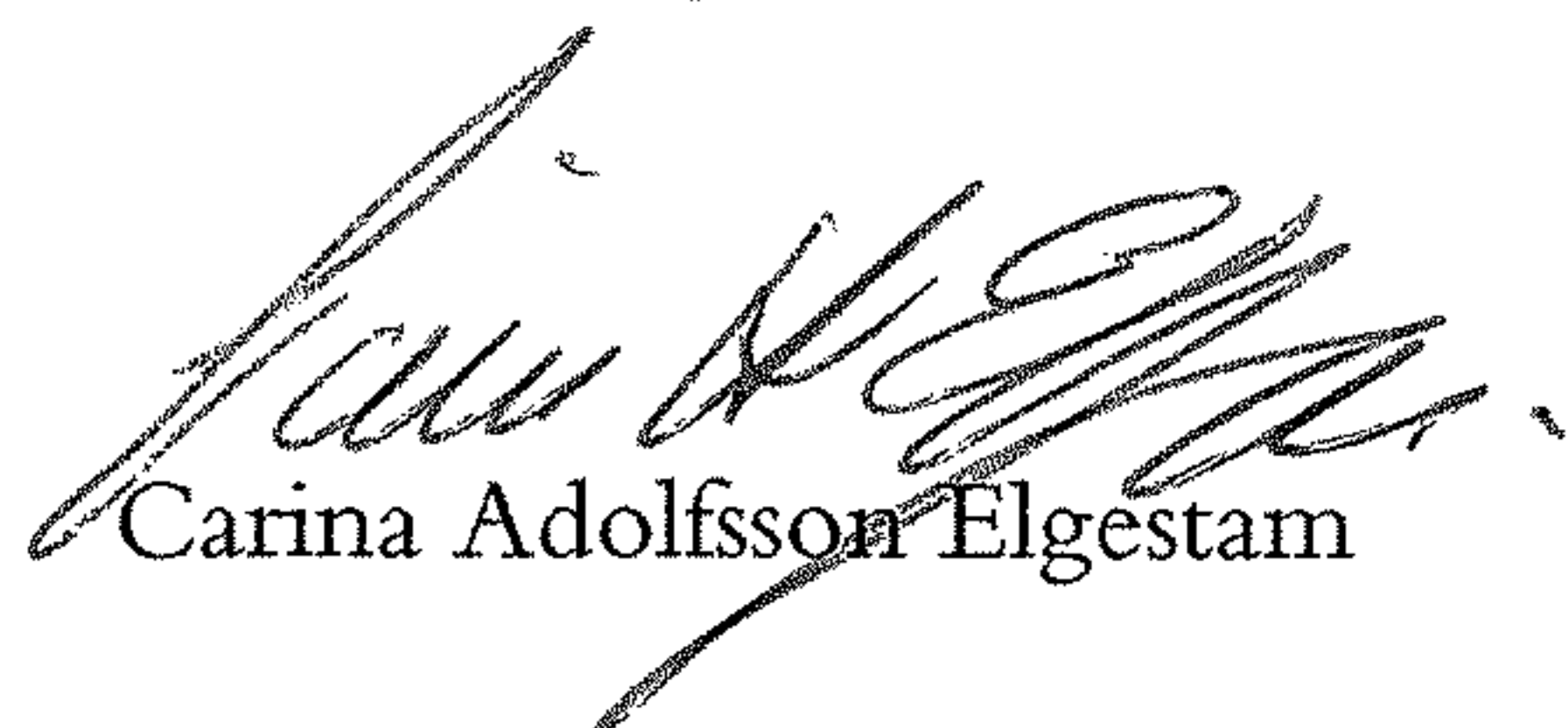
”De nationella systemansvariga myndigheterna ombeds att starta processen med att dela in det gemensamma nordiska börsområdet i ytterligare potentiella anbuds- och/eller prisområden med sikte på 2010.”³

Beslutet på ministermötet följs upp av regleringsbrev till Svenska Kraftnät att ordna en gemensam nordisk elmarknad.

”Affärsverket svenska kraftnät ska efter samråd med Energimarknadsinspektionen, Konkurrensverket och Nord Pool Spot AS inleda processen med att dela upp Sverige i ytterligare s.k. anmälningssområden till Nord Pool Spot AS. Uppdraget har sin bakgrund i den kommuniké om en nordisk handlingsplan för att påskynda utvecklingen av en gränslös nordisk elmarknad som de nordiska energiministrarna antog den 30 september 2008. Den nya ordningen med flera anmälningss- och potentiella prisområden ska genomföras så fort som det bedöms möjligt med hänsyn till dels de förändringar i olika IT-system som behöver genomföras, dels den finansiella marknadens behov av framförhållning. Uppdraget omfattar genomförande- och tidsplan för förändringar av IT-system, analys av hur många anmälningssområden som är optimala med hänsyn till pågående och planerade nätförstärkningar. Uppdraget omfattar inte en övergång till en ordning med fiktiv uppdelning av spotområden med s.k. budområden. Affärsverket svenska kraftnät ska redovisa en lägesrapport till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 mars 2009. En löpande dialog ska ske med marknadens aktörer.”⁴

Detta visar att regeringen har haft möjligheter att ge direktiv till Svenska Kraftnät vad gäller införandet av elprisområden efter det att anmälan till kommissionen lämnats in. När ansvarigt statsråd då anger att regeringen gärna sett ett annat beslut kring tidpunkten för införandet av elprisområden blir det hela mycket märkligt. Intrycket av regleringsbrevet är ju att regeringen mycket väl kan styra Svenska Kraftnät i frågor som rör elprisområden, medan ministerns uttalande tyder på att regeringen helt saknar inflytande över Svenska Kraftnät i frågor som rör införandet av elprisområden.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringens beskrivning av hanteringen av införandet av elprisområden är korrekt. Centrala frågor i sammanhanget är när Svenska Kraftnät fick befogenheten av regeringen att införa elprisområden, om denna befogenhet inte kunnat ändras eller tas tillbaka av regeringen om man velat ha andra beslut än dem myndigheten föreslagit och i vilken mån det förlegat ”krav” från EU att införa elprisområden i Sverige.

Carina Adolfsson Elgestam

³ Kommuniké från möte i Nordiska ministerrådet för närings-, energi- och regionalpolitik (MR-NER), Umeå 29-30 september 2008

⁴ Regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende Affärsverket svenska kraftnät inom utgiftsområde 21 Energi (rskr. 2008/09:100)